

RINGERIKE KOMMUNE TEKNISKE TJENESTER
ADMINISTRASJON
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Mabel Katrine Trovum, 22003589

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2023 - Ringerike kommune

Ringerike kommune har alvorlig avvik fra krav i utslippstillatelsen i rapporteringsåret 2023. Dette skyldes at kommunen har gjentakende avvik på rapportering av vann- og fosformengder som er gått ut gjennom regnvannsoverløp på avløpsnett. Kommunen har også avvik i form av at Monserud avløpsrensaneanlegg ikke overholder sekundærrenserekravet for BOF₅.

Vi gjør kommunen oppmerksomme på at dersom avvik ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det ikke kan kobles til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg som ikke overholder kravene i forurensningsregelverket jf. plan- og bygningsloven § 27-2 og forurensningsloven § 7.

Vi tar egenkontrollrapportene og årsrapporten til etterretning.

Kommunen skal betale et gebyr på 7 800 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025.

Vi viser til egenkontrollrapport og årsrapport for Ringerike kommune sitt avløpsnett, Monserud avløpsrensaneanlegg og Monserud slambehandling.

Avløpsnett til Monserud avløpsrensaneanlegg

Ringerike kommune har rapportert at avløpsnett til Monserud avløpsrensaneanlegg har 37 installerte nødoverløp og 8 installerte regnvannsoverløp i fellessystem. Vi ser imidlertid at kommunen har rapportert i pkt. 2.2 og 2.3 om 48 overløpspunkter. Det er viktig at det som rapporteres under pkt. 2.2 *Regnvannsoverløp* og 2.3 *Nødoverløp*, samsvarer med pkt. 2.4 *Avløpsnett* i Altinn-rapporteringen.

Dere har beregnet at 61 202 m³ urensset avløpsvann ble sluppet ut ved overløp på avløpsnett i 2023. Kommunen presiserer at dersom man ekskluderer ekstremværet Hans er vannmengden i

overløp på 19 575 m³. Kommunen har rapportert at det ble sluppet ut 402 kg fosfor ved overløp i 2023, men at mengden er 129 kg ved ekskludering av ekstremværet Hans.

Vi ser at kommunen ikke har rapportert overløpsdata for sine regnvannsoverløp. Dere kommenterer at det ikke finnes måledata for disse overløpene. Det ble heller ikke rapporter vann- og fosformengder i utslippene fra regnvannsoverløp i 2022. Vi informerte i fjorårets tilbakemelding om at: *«I henhold til tillatelsens punkt 17.2 skal kommunen rapportere fosforutslipp fra avløpsnett, samt % tap av fosfor fra avløpsnett. Dette er dermed et avvik fra kravet i utslippstillatelsen. Vi forutsetter at kommunen rapporterer fosfor- og vannmengder i sine overløp ved neste års rapportering»*. Da kommunen rapporterer mangelfullt i år også, er dette et gjentakende avvik som ansees som et alvorlig avvik. Vi forventer at vannmengde- og fosformengde beregnes dersom det ikke er installert mengdemålere på overløpspunktene. Kommunen angir i skjemaet for årsrapportering at en større overvåking på overløp er et forbedringspunkt og at et planlagt tiltak i 2024 er et økt fokus på pumpestasjoner og overløp.

Ringerike kommune rapporterer at det er 23 010 innbyggere tilknyttet avløpsnett i 2023. Dette er samme antall som er rapportert de siste to årene. Dere skriver i skjemaet for årsrapportering at det har vært noen tilknytninger på avløpsnett. Vi forutsetter at dette er tilknytninger som ikke er innbyggere eller fritidsboliger, og at det er derfor kommunen ikke har rapportert om disse tilknytningene i Altinn. Dersom dette ikke er tilfellet, påpeker vi at kommunen må sørge for å rapportere oppdaterte tall på antall tilknytninger i Altinn.

Monserud avløpsrenseanlegg

Det er for 2023 rapportert at Monserud avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 2 689 805 m³ avløpsvann og at 5 173 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,19 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en liten økning sammenlignet med 2022 da denne mengden utgjorde 0,16 %.

Monserud avløpsrenseanlegg har avvik fra sekundærrensekravet for BOF₅ i rapporteringsåret. Enkeltanalysene for BOF₅ viser at det er 4 av 24 enkeltprøver som verken overholder konsentrasjonskravet på maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp eller kravet til renseseffekt på minst 70 %. Det tillates at 3 enkeltprøver ikke oppfyller renskravene ifølge tabellen i forurensingsforskriften § 14-13. Videre er 2 av prøvene som ikke klarer sekundærrensekravet 100 % - overskridelser, som vil si at utslippskonsentrasjonen har vært over 50 mg O₂/l, samtidig som renseseffekten har vært lavere enn 70 %. Slike overskridelser er å regne som brudd på sekundærrensekravet i seg selv.

Sekundærrensekravet for KOF_{CR} er overholdt i rapporteringsåret. Også renskravet for fosfor på minst 95 % rensing er overholdt, med en årsmidlet rensegrad for fosfor på 98,5 % i 2023.

Kapasiteten til Monserud avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 24 000 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2023 var 26 396 pe (BOF₅). Dette betyr at anlegget per i dag er overbelastet med organisk stoff. Statsforvalteren er kjent med at Monserud avløpsrenseanlegg har en dimensjonerende kapasitet på 48 000 pe (BOF₅) når den gamle delen er i drift. I skjemaet for årsrapportering oppgir dere at det planlegges at denne delen skal oppgraderes i løpet av 2024.

Vi ser at mengden nitrogen sluppet ut fra anlegget har vært høyere ved de siste tre rapporteringene (2021, 2022 og 2023) enn hva som er rapportert tidligere. Vi ser også at utslippsmengden for kadmium har økt i 2023, sammenlignet med de tre foregående årene.

Monserud slambehandlingsanlegg

Monserud slambehandlingsanlegg har i 2023 mottatt og behandlet 1 475,7 tonn avløpsslam (TS). Anleggets kapasitet er oppgitt til å være 2 844 tonn. Alt behandlet slam er disponert til jordbruksarealer og jordprodukter.

Dere har rapportert at det i 2023 ble produsert 805 226 normalkubikkmeter biogass, hvorav 109 755 normalkubikkmeter ble faklet, 480 250 normalkubikkmeter gikk til produksjon av elektrisitet og 215 221 normalkubikkmeter gikk til interne formål.

Analyser på slam ligger under grenseverdien for tungmetaller for disponering av slam på jordbruks- og grøntareal (kvalitetsklasse 0, I eller II). Vi registrerer at det ikke er tatt ut prøve av slammet som er analysert for nitrogen.

Ved fjorårets rapportering påpekte vi at det var målt økende verdier av kobber i slammet for 2020, 2021 og 2022. Vi ser at mengden kobber i slammet er redusert i 2023, noe som også samsvarer med at det har vært mindre kobber i avløpsvannet tilført renseanlegget. Det er en stigende trend for innhold av krom i avløpslammet.

Statsforvalteren minner om at behandling av avløpsslam er å anse som avfallsbehandling. Dette medfører at dersom et slambehandlingsanlegg har kapasitet til å behandle over 75 tonn våtvekt/døgn, er aktiviteten omfattet av Industriutslippsdirektivet og BREF Waste Treatment (WT), jf. forurensningsforskriften kapittel 36, vedlegg 1 punkt 5.3 b). Slambehandlingsanlegg som er omfattet av BREF WT må forholde seg til de forpliktende utslippsnivåene (BAT-AEL) for utslipp (både direkte og indirekte) til vann, samt utslipp til luft. BREF WT ligger her:

<https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/waste-treatment-0>

Vi minner også om at slambehandlingsaktivitet per i dag ikke er regulert gjennom tillatelse etter forurensningsloven. Tillatelsen etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann og utslipp av overvann fra tettbebyggelsene i Hønefoss og Norderhov datert 30.02.2017, regulerer ikke utslipp fra biogassanlegget. Vi formidlet i inspeksjonsrapport (rapportnr. 2023.309.I.SFOV) at vi vil sende et eget brev til kommunen tilknyttet slambehandlingen og Industriutslippsdirektivet. Kommunen har også fått pålegg om å vurdere behovet for innføring av nitrogenrensing av avløpsvannet fra tettbebyggelsen i vedtak av 30.11.2022. Dette vil danne grunnlaget for revidering av gjeldende utslippstillatelse fra 2017, hvor det også vil være naturlig å regulere aktiviteten ved biogassanlegget i samme tillatelse.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport

Statsforvalteren viser til e-post fra Rambøll v/Lise Irene Karlsen datert 29.02.2024 med vedlagt årsrapport for 2023 for resipientovervåking i Storelva ved Monserud renseanlegg i Ringerike kommune.

Rapporten bekrefter at det i 2023 ble gjennomført totalt seks prøvetakinger av resipient. Resultatene er lagt inn i Vannmiljø. Metoder og resultater presenteres på en oversiktlig måte, og det er gjort vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år.

I henhold til overvåkingsprogrammet skal det tas prøver av begroingsalger hvert tredje år, og rapporten bekrefter at dette ble gjennomført i 2023 oppstrøms renseanlegget. Rapporten beskriver videre at det ikke ble tatt prøver av begroingsalger nedstrøms renseanlegget i 2023 på grunn av leirras og utglidninger fra elvekant.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Storelva ved Monserud renseanlegg til orientering.

Andre kommentarer

Kommunen opplyser om at det i 2024 skal startes opp et prosjekt med å overføre avløpsvann fra Hallingby renseanlegg til Monserud renseanlegg via overføringsledning. Vi gjør oppmerksom på at denne overføringen vil føre til en endring av tettbebyggelsens geografiske utstrekning og samlede utslippsstørrelse, jf. forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k. Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse i areal og størrelse i pe (BOF₅) beregnet etter NS 9426. Dette følger av tillatelsens punkt 1.1.

Konklusjon

Ringerike kommune har alvorlig avvik fra krav i utslippstillatelsen i rapporteringsåret 2023. Dette skyldes gjentakende avvik på rapportering av overløpsdata for regnvannsoverløp. Videre har kommunen et avvik i form av at Monserud avløpsrenseanlegg ikke overholder sekundærrensekravet for BOF₅. Rapporten viser også at Monserud avløpsrenseanlegg mottar mer organisk stoff i maksuke enn det anlegget er dimensjonert for.

Vi gjør kommunen oppmerksomme på at dersom avvik ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det ikke kan kobles til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg som ikke overholder kravene i forurensningsregelverket jf. plan- og bygningsloven § 27-2 og forurensningsloven § 7.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2023 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Oslo og Viken.](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2024. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at kommunen må betale gebyr for vår saksbehandling av egenkontrollrapportene. Hjemmel for fastsetting av gebyr er forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Dere må betale 3 900 kroner i gebyr for vår saksbehandling av egenkontrollrapporten for avløpsrenseanlegget med tilhørende avløpsnett, og 3 900 kroner for vår saksbehandling av egenkontrollrapporten for slamhåndteringen ved anlegget. Det betyr at kommunen må betale et totalt gebyr på 7 800 kroner.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Mabel Katrine Trovum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Ringerike kommune v/ Kommunedirektør